

LOVEC

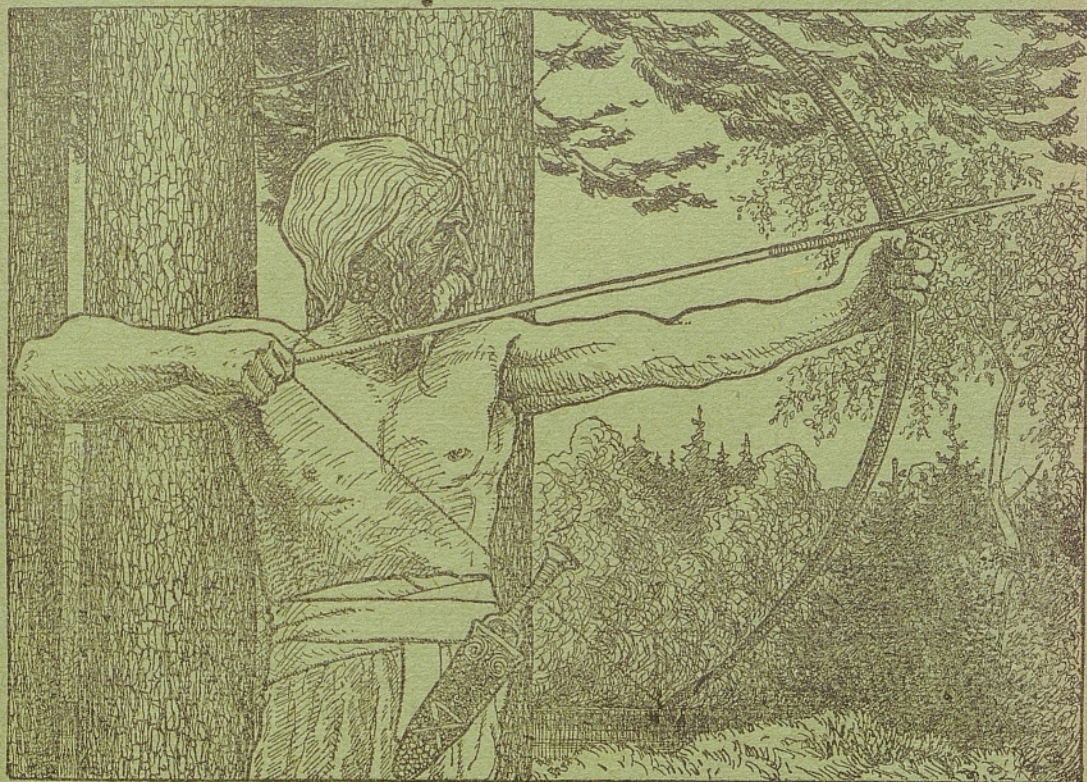
Štev. 10.



List za lov in ribarstvo.



Leto V



V Ljubljani, dne 15. oktobra 1914

VSEBINA:

LOV: M. Hanzlovský: Iz zapiskov starega lovca. (Dalje prih.) — Albin Seliškar: Lovčev izprehod po deželnem muzeju „Rudolfinum“. (Dalje prih.) — Vladimír Kappus: Spomini na jerebji lov. (Konec.) — LISTEK: Dr. P. B.: Misleče živali. (Konec prih.) — Iz lovskega oprtnika. — Astronomski koledar. — Mala oznanila. — Oglasi.



Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“ 

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60 kron**, postane ustanoven član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, ki izhaja 15. vsakega meseca. Clani ga dobivajo brezplačno, za nečlane pa velja v Avstro-Ogrski **8 kron** na leto. Kdor prebiva v inozemstvu, mora doplačati še poštnino. Vsaka posamezna številka velja 50 vin. Tudi „Mala oznanila“ stanejo za nečlane 50 vin, člani pa imajo pravico do trikratnega brezplačnega oznanila v listu.

Oglase računa društvo stran po 200 K (na ovitku), ozir. 180 K (na prilogi). Manjši oglasi veljajo sorazmerno manj.

Društvene znake oddaje društvo po 2 kroni.

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna

===== Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187. ————— Telefon šte. 194.

: Mestna hranilnica ljubljanska :

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700,000.000.—
Vlog	43,500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1,330.000.—

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po



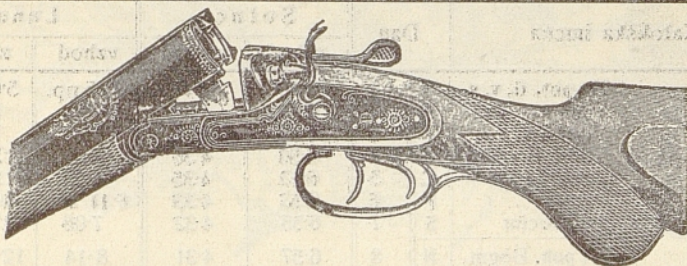
4 1/2 %



brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.** — Za varčevanje ima vpeljane lične **domače hranilnike.**

: Prva boroveljska orožjetvorna družba :

≡ **PETER WERNIG,** ≡
BOROVLJE, KOROŠKO



Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne lovske puške vseh sestav za zrnje in kroglo z najboljšim strelnim učinkom. Bogata zaloga **Browning-, Steyr-** in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračnih pušk, sploh vsega v puškarsko stroko spadajočega orožja.

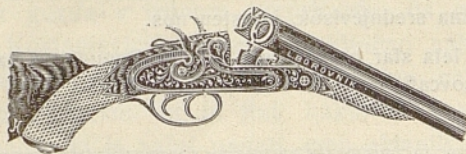
Popravila. — Strelivo. — Ceniki.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah na Koroškem,

priporoča najmodernejše puške za lov (dvocevke, risanice, trocevke i. t. d.), dalje Mannlicher-repetirke z najboljšim strelnim učinkom, pripravne za lov, Mannlicher-Schönauer-repetirke, Browning-pištole

kakor tudi pištole sistema „STEYR“, krogla 6.35 in 7.65, po prvotnih cenah.

Priporoča se tudi za izdelovanje novih kopit in cevi. — Popravlja in prenareja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

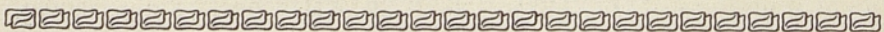


Astronomski koledar.

November 1914

Katoliška imena		Dan	Solnca		Lune	
			vzhod	zahod	vzhod	zahod
Ščep ☾ 3. ob 0h 48 m zj.	22. pob. G. v. s.	N	1	6:46	4:41	3:45 pp.
	Vseh ver. duš.	P	2	6:47	4:39	4:02
	Viktorin	T	3	6:49	4:38	4:23
	Karel Borom.	S	4	6:50	4:36	4:50
	Caharija	Č	5	6:52	4:35	5:25
	Lenart	P	6	6:53	4:33	6:11 zv.
	Prosdocim	S	7	6:55	4:32	7:08
Zadnji krajec ☾ 11. ob 0h 33 m zj.	23. pob. Bogm.	N	8	6:57	4:31	8:14
	Božidar	P	9	6:58	4:29	9:27
	Andrej Avelin	T	10	7:00	4:27	10:43
	Martin, škof	S	11	7:02	4:26	zjut.
	Martin p.	Č	12	7:03	4:24	0:01
	Stanislav K.	P	13	7:05	4:23	1:20
	Jozafat K.	S	14	7:06	4:22	2:41
Mlaj ☼ 17. ob 5h 1 m pp.	24. pob. Leop.	N	15	7:08	4:21	4:06
	Edmund	P	16	7:10	4:20	5:34
	Gregorij	T	17	7:11	4:18	7:05
	Odon	S	18	7:13	4:17	8:36
	Elizabeta	Č	19	7:14	4:16	9:56
	Feliks Val.	P	20	7:16	4:15	10:58
	Dar. D. Mar.	S	21	7:17	4:14	11:42
Prvi krajec ☾ 24. ob 2h 38 m pp.	25. pob. Cec.	N	22	7:19	4:13	12:13 pp.
	Klemen	P	23	7:20	4:12	12:36
	Jan od Križa.	T	24	7:22	4:11	12:54
	Katarina	S	25	7:23	4:10	1:10
	Konrad	Č	26	7:25	4:10	1:24
	Virgil, Ahac	P	27	7:26	4:09	1:37
	Eberhard	S	28	7:27	4:08	1:51
	1. adv. Saturnin	N	29	7:29	4:08	2:07
	Andrej	P	30	7:30	4:07	2:28

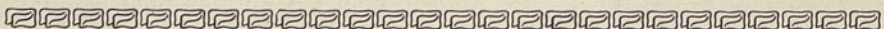
Dolgost dneva: Od 9h 55 m do 8h 37 m.

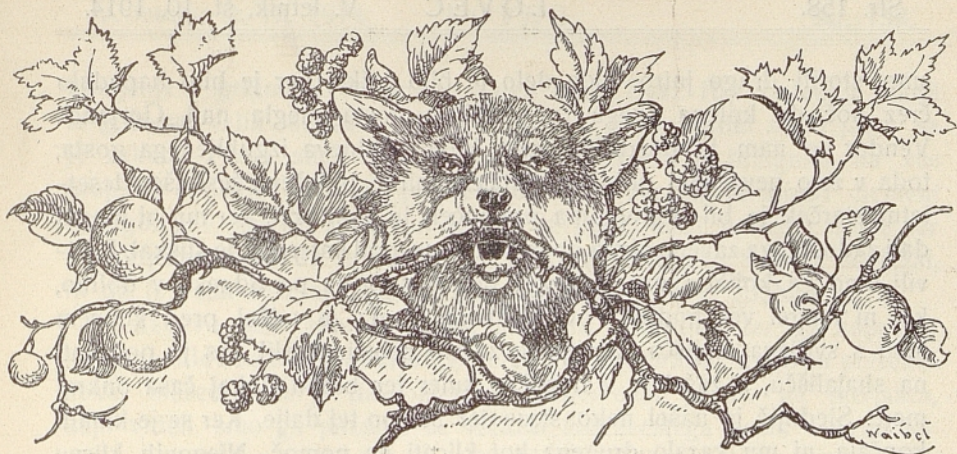


Mala oznanila.

Kratkoslak frmač pepelnato-kostanjeve barve, istrske prvovrstne pasme je naprodaj v Senožecah hiš. št. 81. Pes je pravilno in krepko rasel, brez vsake telesne napake, pol leta star in ima sobno dresuro že za seboj. Priden in ubogljiv je zelo in ima srednjevisok, izvrsten nos.

Kupi se 2—3 leta star brak istrske pasme. Ponudbe z navedbo cene sprejema upravništvo „Lovca“.





M. Hanzlovský :

Iz zapiskov starega lovca.

(Dalje.)

Drug nauk pa naj posnamejo naši lovci iz sledečega : Dosti lovcev ima to grdo navado, da ne ostanejo na odkazanih jim stojiščih, ampak se sami predstavljajo ali se pa sploh odstranijo še pred končanim lovom. Tem v svarilo hočem navesti to-le dogodbo : Pred približno tridesetimi leti smo bili napravili večji lov na srne na Gorjancih ob kranjsko-hrvaški meji. Povabljen je bil tudi neki plemenitaš. Prva pogona sta se končala in po malem odpočitku sem postavil strelce na stojišča za tretji in zadnji pogon. Po končanem lovu sem šel po stojiščih, da odpeljem lovce, toda ko pridem na prostor, kjer bi moral stati omenjeni gospod, ga že ni bilo več tam. Zahupam — nič ; zavpijem dvakrat, trikrat — zopet nič ; ustrelim, a odgovora ni bilo. Vsi smo bili mnenja, da je odšel plemenitaš samovoljno pred zaključkom lova proti domu. Meni se je zdela stvar čudna. Kajti dasi je bil plemenitaš že parkrat v onem kraju, vendar bi ne mogel najti tako gladko izhoda, ker je bilo v ondotnem bukovem pragozdu malo stezá in še te so bile tako slabe, da so tu in tam kar izginile. Razen tega je bil svet tako razbit, poln skalovja in dolin, da je bila orijentacija prav težavna.

Ker je bilo vse klicanje brezuspešno in se je delal že mrak, smo odšli vsi iz gozda v trdnem prepričanju, da najdemo gosta v znani gostilni v Kostanjevici, kamor je izključno zahajal. Toda kdo popiše naše presenečenje, ko ga tudi tam nismo našli ! Ker bi bilo iskanje ponoči brezuspešno in bi itak bakle in svetiljke ne gorele vsled vetra in snega, ki je začel padati, smo sklenili, zbornati zgodaj zjutraj potrebno število kraja večjih ljudi ter preiskati vso okolico. To

smo storili drugo jutro, toda delo je bilo težko, ker je bilo napadalo črez noč do kolena snega in je ležala gosta megla nad Gorjanci. Vendar se nam je posrečilo najti krog poldneva izgubljenega gosta, toda v zelo nevarnem položaju. Docela lahko oblečeni, šestinšestdesletni starček je bil popolnoma premočen in premrz, ker mu ni mogla dati zadostnega zavetja skala ob robu doline, pod katero se je stiskal. Poživili smo ga, kolikor smo ga mogli, potem smo ga pa odnesli v dolino, ker ni mogel več hoditi. Povedal nam je, da je odšel pred koncem lova s svojega stojišča, ker ga je začelo zebsti. Misli nas je počakati na shajališču, a zašel je v napačno smer ter blodil dokaj časa onkraj meje. Slednjič je našel neko stezo ter šel po tej dalje. Ker se je kmalu končala, ni mu kazalo drugega kot klicati na pomoč. Njegovih klicev in strelav pa ni slišal nikdo. Ko je legla gosta megla na gozd in je začelo najprej pršeti, potem pa snežiti, se je zavlekel pod omenjeno skalo, kjer je prečul noč. Drugi dan je imel tako odrevenele noge, da ni mogel naprej. Misli je že na smrt, ko smo ga našli. Lovil ni nikdar več, ker je kmalu umrl na posledicah zunaj prebite noči.

Ob koncu poglavja o srnah naj omenim še, da sem izsledil v jeseni l. 1898. v Krakovskem gozdu dvoje veledivjadi. Kakor sem se prepričal pozneje, sta bila košuta in šesterak. Določenega kraja se nista držala, ampak sta se selila daleč naokrog. V eraričnem gozdu smo ju pustili čisto pri miru, pač pa so ju preganjali v sosednjem lovišču, kjer so streljali nanju celo z zrnjem. Ker le nista imela miru, sta izginila na spomlad l. 1899. Vprašanje pa je, ako sta našla sploh kje zaželjeni mir.

III.

V jeseni l. 1900 sem našel v zgoraj imenovanem gozdu v blato odtisnjen sled, za katerega v resnici nisem vedel, kateri živali bi ga prisodil. Da bi zašel nad obilni hrastov žir divji prasec, o tem še sanjal nisem. Moj prednik mi je pač omenil, da pride ob času žira včasih kakšno napol podivjano domače prase v znamenito „Krakovsko blato,“ o divjem prašiču mi pa ni omenil niti besedice. Sled mi je dal polno glavo misli. Še tisti dan sem poklical gozdnega čuvaja, da sva šla za sledom. Peljal naju je daleč naokrog ter se slednjič izgubil v gosto zaraslem nasadu. Jasno je bilo, da se je skrila neznana žival v tej goščavi. Sklenila sva, da jo počakam jaz na stečini, čuvaj pa da jo požene. Postavil sem se ob neki mlaki, kjer je bilo za vsako žival izborna stojišče. Dolgo časa sem slišal gonjača lomiti po grmovju na vse kraje. Polagoma se je bližal h kraju in že sem misli, da zaman vpije: „Boš šou v'n!“ Toda v tem trenutku se je izpremenil njegov pogumni glas v čuden hrup, obenem mi je pa naznanilo močno

lomljenje v grmovju, da prihaja neka večja žival. Hip za tem je planil iz goščave velik merjasec. Ko je preskočil s par skoki malo jaso, se je zakadil z vso silo naravnost v mlako. Voda je brizgnila na vse kraje. S čudovito hitrostjo je prebredla črna zverina ta mokri element in izginila v gostem grmovju. Kmalu je prišel tudi čuvaj iz šume ter mi pripovedoval, da je naletel na tega „peklenščka,“ ko je še ležal, in da je vstal šele na njegov hrup in jo potegnil iz goščave.

Zadevo sem sporočil takoj svojemu načelniku ter ga naprosil, naj naredi lov na to redko žival. Začetkoma se je branil; ko je pa preteklo nekaj mesecev, se je dal omehčati. Napovedal je lov na merjasca, kajti videli smo ga pozneje še večkrat kot zvestega gosta našega lovišča. Povabili smo na lov na redko žival na Dolenjskem mnogo gospodov, da, prišel je celo fotograf, da bi ovekovečil lovce z mrtvim merjascem. Kakor po navadi pred lovom, smo govorili tudi to pot veliko in mnogo šaljivih je padlo na ščetinarjev račun. Pa tudi raznoterih navodil ni manjkalo, ker so se nahajali med gosti tudi lovci, ki so prisostvovali že marsikateremu lovu na divje prašiče. Lovce sem razpostavil jaz in sicer na kratko razdaljo drugega od drugega. Gonjače je vodil čuvaj. Kmalu je pričalo ropotanje s klepetci, da se je pričel pogon merjasca. Minulo je dolgih deset minut. Vsakdo je zrl napeto v goščavo in pazil na najmanjši šum. Naenkrat so zagnali gonjači velikanski vrišč. Trčili so bili ob merjasca, ki je moral prekiniti prebavljanje trdega želoda in zapustiti blatni kotel. Udaril jo je naravnost naprej in naletel kot na prvega strelca na gosta C., ki ga je pa pustil brez ognja mimo sebe.

Po preteku ene ure je bil ščetinar drugič v risu. To pot si pa ni izbral več prejšnjega gospoda, ampak je napravil v znak svoje hvaležnosti obisk najemniku lova na tako kratko razdaljo, da bi ga bil skoraj podrl. Tudi ta lovec ga je pustil pri miru, akoprav je imel pri sebi izborno dvocevno risanico. Tako je minil lov z negativnim uspehom. Ponovili ga nismo več, ker nismo marali iznova preizkušati junaštva naših lovcev. Po tem lovu se je preselil ščetinar v sosednje lovišče. Komaj so ga bili tu občutili, že so zbobnali skupaj obilo lovcev, ker so nam hoteli pokazati, da imajo več poguma kakor mi. Kakor so mi pravili, so bile na tem lovu zastopane vse vrste lovcev od pristnega nedeljskega lovca do izprašanega lovca po poklicu. Zlodej je hotel, da je obiskal ščetinar najprej nekega nedeljskega lovca. Revežu se je sprožila, kakor so govorili pozneje zlobni jeziki, puška iz samega spoštovanja. Vse je bilo radovedno, ali že leži merjasec ali ne, ter je hitelo nemudoma na kraj strela. Različnih čuvstev so se mu približali, toda lovca ni bilo več na stojišču. Začeli so ga klicati, a ker ni bilo od nikoder odgovora, so ga pričeli iskati. In našli so ga! S sramežljivim obrazom je čepel ob bregu bližnjega potoka in si

izpiral iz spodnjih hlač posledice svoje neustrašenosti. Drugih podrobnosti o tem zanimivem lovu ni bilo mogoče dobiti, ker so zavili navzoči lovci vse drugo v temo lovske tajnosti.

Pozneje sem čul, da so ustrelili divjega prašiča v bližini Novega mesta. Ali je bil to ravno tisti, katerega smo sami lovili, nisem mogel doznati. Merjasec, ki se je bil zadrževal v Krakovem, je bil velik in črn. Tehtal je gotovo do 120 kg. Njegovo starost sem cenil v primeri z divjimi prašiči, ki se nahajajo v zasebnem lovišču Njegovega Veličanstva našega cesarja, na 8—10 let.

(Dalje prih.)

Albin Seliškar :

Lovčev izprehod po deželnem muzeju „Rudolfinum.“

Zeleno lovišče, polno bujnega življenja, in pa znanstvena zbirka suhih, umetno nagačenih mehov — kakšno nasprotje! Pa vendar hočem popeljati lovca v živalske zbirke kranjskega deželnega muzeja* in mu pokazati, da je poznavanje raznih živalskih oblik, ki si ga pridobimo najlažje v obširni zbirki, za lovca naših dni, če že ne potrebno, pa vsaj koristno.

Mehko in varno stopamo mimo slik in kipov po hodniku prvega nadstropja. Dvorana št. IX! Nalašč vedem lovca najprej vanjo. Vstopimo! Krasen prizor se odpre našim očem. Planinska pokrajina na meji med večnimi snežišči in pritličnim, temnim borovjem. Na strmi skali stoji star divji kozel na straži, pod njim se paseta v majhni skalni kotlini koza in mladič. Bel planinski zajec išče brezskrbno hrane poleg njiju. Dobro izražene oblike živali so združene z okolico v lepo sliko, ki potegne naš prvi pogled nase. Oglejmo si še drugo skupino! Na borovi veji poje petelin. Njegov značilni obris se temno riše na ozadju, kjer pordeva jutranji gozd. Pod drevesom posluša dvojica kokoši in — mlad samec-tekmeč.

Če nas očarata te skupini po zunanjem blesku, nam nudi skupina „živalsko kretanje“ pogled v notranjo mehaniko živalskega telesa. Nočem opisovati vseh teh podrobnosti, temveč prepuščam obiskovalcu, da natančno primerja kretanje, ki jih vidi na treh sesalcih (pes v teku, plazeča se mačka, skakajoča veverica) in na treh pticah (leteča pastarica, bežeča kura, plavajoča regljica) z notranjim položajem okostja.

* Kranjski deželni muzej Rudolfinum je odprt brezplačno vsako nedeljo dopoldne od 10.—12. in vsak četrtek popoldne od 2.—4. Za vstopnico 60 vinarjev je pa odprt vsak dan od 8.—12. dopoldne in od 2.—6. popoldne.

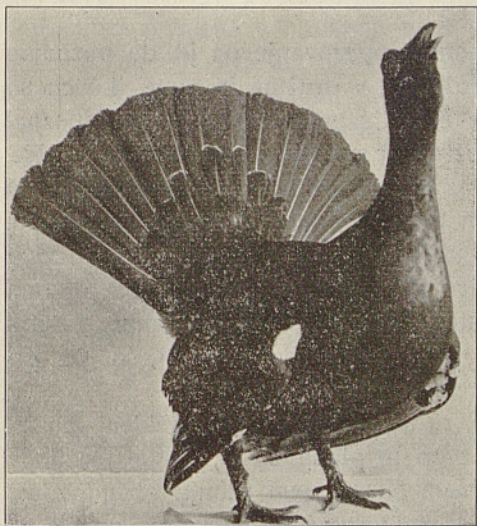
Misleč lovec si na ta način lahko razlaga posebne, mnogokrat čudne načine kretanja svojih ljubljencev. Ribiča bo zanimal naslednji oddelek te skupine: kretanje vodnih živali. En preparat nam kaže življenje v ribniku (40 vrst: 9 vretenčarjev, 5 mehkužcev, 17 žuželk, 6 rakov, 2 črva, 1 spužva), drugi pa življenje v morju (41 vrst).

Podrobnega ogledovanja vredna je novo urejena zbirka ptičjih gnezd in jajc, ki je razstavljena v tej dvorani. Opozoriti hočem zlasti na barvo lupin, ki je pri nekaterih pticah, ki ne delajo gnezd, tako prilagojena okolici, da vara vsakega nepoklicanca. Pri ujedah in sploh pri pticah, ki lahko branijo svojo zalego, je varnostna barva jajc seveda nepotrebna, ravnotako pri žolnah, golobih in malih pticah, ki skrijejo jajca v temino umetno napravljenega gnezda. Jajca nekaterih takih ptic so pa vseeno barvana. Mislimo si lahko, da so valile nekdam te vrste na prostem, pozneje so pa izpremenile svojo navado, a barva je ostala, čeprav nima sedaj pomena.

Ako se za hip površno ozremo po naslednji veliki dvorani, kjer so v vrstah razstavljeni naši sesalci in naše ptice, opazimo takoj velik razloček med temi sistematičnimi zbirkami in med biologičnimi, ki smo si jih ogledali pravkar. To je isti velik razloček kakor med starim in novim prirodopisjem ali pa med lovcem starega in novega kova. Medtem ko je v znanosti stara struja že davno izginila, potem ko je izvršila svojo nalogo pripravljanja snovi za novo, v globino življenjskih

pojavov prodirajočo vedo, bije novi lovec še vedno podzavesten boj z lovcem stare dobe.

Lovec in prirodopisec sta bila vedno ozko navezana drug na drugega. Prvi je preskrboval drugega z gradivom za njegovo delo, obenem pa s podatki o življenju živali. Prirodopisje je takorekoč vzraslo iz lova. Bila je pač ironija usode, da se je začelo mlado dete kmalu kljubovalno zaletavati v očetove nazore. Pričel se je boj med dejstvom in bajko. Romantična meglenost, ki je obdajala lovstvo, se je umaknila luči, ki jo je poneslo poredno prirodopisje v vsak



Spačnik, bastard ruševke in divjega petelina, ustreljen 29./III. 1884. od gosp. V. Galleta na Črni gori pri Dovjem (Gorenjsko).

temen kotiček. A ne dovolj! Dete je zadobilo moči in zahtevalo, da se naj uči njegov oče od njega. Kolo usode se je obrnilo . . . Z drugimi besedami: lovec starega kova je kričeča prikazen v okviru zahtev, ki jih stavi biološka veda na novodobnega človeka v pravičnem stremljenju, povedati mu poleg strokovnih stvari tudi to, kar govori iz vse prirode jasno in ljubeznivo njegovi notranjosti. Na takem lovcu je navidez vse moderno; če ga pa natančneje ogledamo, vidimo, da je hlastanje za lovskimi rekordi, pretirano poudarjanje zgolj športne strani lova — dediščina srednjega veka. Biologija in od nje započeto prirodovarstveno gibanje sta odkazala razvoju lova drugo smer: na mesto zatiralca divjačine stopa ljubitelj prirode, ki odstreli le to, kar bi vsled enostranske gojitve samo nekaterih lovcu „koristnih“ živalskih vrst omajalo ravnotežje vseh živih bitij v lovišču. Umevno je, da se tak lovec poglubi v življenje svojih ljubljencev in da razumeva v polni meri zahtevo naše dobe, ki se glasi: prirodopisna izobrazba.

Seveda je takih lovcev še jako malo, a razni razveseljivi pojavi potrjujejo, da je upravičeno upanje na rod lovcev, ki ne bo nudil s smešnim lovom za rekordi in z golim gojenjem strelnega športa hvaležne snovi za karikature, temveč bo na eni strani najboljša pomoč prirodopisni vedi, na drugi pa nositelj prirodopisne izobrazbe, sloneče na lastnih opazovanjih in izkušnjah. Potem se ne bomo več smehljali, če bomo videli lovca, vračati se z lova brez plena; pogledali mu bomo v oči, videli bomo v njih blesk, odsev veselja nad resnicami, dejstvi in lepoto v prirodi . . .

Predpogoj za točno in zanesljivo opazovanje pa je, da poznamo zunanjo obliko živali ter njih razdelitev v družine in vrste. Lovcu so sicer dobro znane navadne lovne živali, a gotovo bi vsak rad spoznal znake različnih manjših bitij, ki oživljajo s svojimi posebnostmi lovišče. Najlažje si pridobiš tako znanje v bogatih zbirkah našega muzeja, ki ti povedo mnogo zanimivega tudi o najnavadnejših sesalcih in pticah.

Namena, napisati kažipot po našem muzeju, nimam, ampak hočem samo opozoriti lovca na nekatere posebnosti. Poudariti pa moram takoj, da ne zadošča samo enkratni obisk; čim večkrat bomo posetili te dvorane, tem več zanimivih podrobnosti bomo našli, ki jih pri hitrem pregledovanju lahko prezremo.

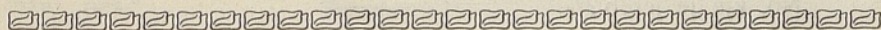
Oglejmo si najprej sesalce, razstavljene v veliki, stekleni omari! V lepem miru so združene tu zveri in plahe živali, ki jim služijo v hrano. Po svoji velikosti in močnem telesu nam vzbuja občudovanje medved iz Kočevskih gozdov, čigar mogočna šapa počiva na zadavljeni kozi. Ljubka sta slepa, z redko dlako porasla medvedčka pod njim, ravnотako večji mladič, ki stoji pokoncu, oprt na suho vejo. Pogled nam uide nehote k sivemu ogrodju jamskega medveda iz Medvedje

jame na Mokrici v Kamniških planinah. Kakšen orjak je bil to, ko je še živel! Le primerjajmo njegove sive kosti z ogrođjem rjavega medveda v zbirki okostij! Pri tem so kosti skoro da nežno oblikovane, pri onem neokretno robate in imajo mnogo izrazitih kostnih nastavkov, iz katerih lahko sklepamo na močne mišice. Zobje so skoro še enkrat tako močni kakor pri našem medvedu.

„Dobre“ znanice spozna lovec v skupinah kun, dehorjev, podlasic, vider in lisic. S pravimi divjimi mačkami lahko primerjamo podivjano domačo mačko, ki se razlikuje od prvih zlasti po vitkem, polagoma se zožujočem repu. O risu, ki ga zastopata dva poedinca, in o volku (2 velika samca, dalje mesec star mladič in pet tri dni starih, slepih in mršavih volčičev) bomo že lahko kmalu rekli: nekdanj sta delala preglavico tudi našim lovcem . . . Idilično skupino tvorita mlada jazbeca, ki se trgata za koruzen storž.

V skupini glodalcev pozdravimo najprej našega zajca. Na dveh samcih opazimo, da so prednji spodnji zobje podaljšani in zakrivljeni. Zobje so bili najbrže ranjeni in se nišo mogli več dotikati gornjih zob ter se tako obrabiti. Taki zajci seveda ne žive dolgo. Zanimivo barvan je tretji samec, ki je delno albinističen. Različna barva planinskih zajcev nas pouči, kako spretno se prilagode nekatere živali svoji okolici. Med mičnimi vevericami, opicami naših gozdov, je nenavadna bela samica. Tudi belega in tri črne polhe iztaknemo med sivimi. Ljubka živalica je podlesk, ki si napravlja listnato gnezdo. Sredino med njima zavzema v obliki in barvi tretji zaspanec, mali polh. Priče njegovih nočnih del so oglodana smrekova debelca. Dva bobra iz severnih krajev nas spominjata časov, ko je gradila zanimiva žival tudi pri nas svoje vodne stavbe. — Redek je v naših krajih divji prašič; v zbirki je lep, močan merjasec z Dolenjskega.

Nad vsemi sesalci se dviguje ponosno kralj naših gozdov, mogočen jelen osemnajsterak z družico košuto. Lepa je skupina njegovih manjših sorodnikov srn in srnjakov. Bastard med kozorogom in domačo kozo vzbuja v nas spomine na čase, ko so se košatili po vseh Alpah gizdavi kozorogi s svojimi krasnimi, težkimi rogovi. Nedomestiti ga skušajo ponekod z divjo becoarsko kozo, zarodnico domače koze. Samico z dvema mladičema je podaril baron Born, ki hoče, kakor knez Auersperg v Goteniških gozdovih, udomačiti to vrsto v Karavankah. Ime imajo te koze po tekočini, ki se cedi iz njihovih oči. Ta tekočina — izločujejo jo tudi jeleni in divje koze — se strdi na zraku in se izpremeni v rjavo, temnožilnato kepo. V arabskem zdravilstvu je igral tak „becoar“ posebno vlogo. (Dalje prih.)



Vladimir Kappus :

Spomini na jerebji lov.

(Konec.)

Kakor hitro sva prišla krog roba, se je pričel čisto nov svet. Prej strmina z vegastim bukovjem in po tleh vse polno kamenja, pokritega z listjem, zdaj pa lepa ravnina, vsa polna kotlom podobnih dolinic. Po ravnini rastejo posamezne močne smreke, v dolinicah pa je polno grmičevja in jagodičevja, ki izgleda s svojim raznobarvnim sadjem kot pisana preproga.

Počasi sva hodila med dolinami in obirala borovnice. Kar naenkrat zašušti nekaj pred nama, da se oba prestrašiva. Pod grmom je bil spal dolgouhež, ki je to pot srečno odnesel pete. Na begu pa je preplašil ta zajec tropo divjih kokoši, ki so se mastile na debelih borovnicah.

Ko sem si ogledoval dolinico pred nama, kako bi začela loviti, zaslišim peti jereba. Komaj je končal prvi, je že zapel ne daleč od njega drugi. Vražji zajec je bil preplašil tudi jerebe, da so se radovedno izpraševali in klicali. Že po glasu se je poznalo gospodičem, da so začetniki in da niso preživeli še nobene zimske lakote. Najbrže je pa tudi mama jerebulja predolgo spoštovala samski stan, da je bila tako pozna s svojo družinico, če ji ni bila pobrala lisica, kuna, mačka ali mala podlasica prvega gnezda, da je valila iznova.

Ogledal sem se, kje bi se bilo najboljše uvesti. Pomignil sem spremljevalcu, naj mi tiho sledi. Sklonjena sva lezla krog dolinice, kjer sta se oglašala jereba. Ko sva se ustavila za nekaj časa, zaslišiva v dolinici za seboj : ti-ti-ti-ti-ti-tij — vedno bolj in bolj zategnjeno. Mama jerebulja je klicala zarod skupaj. Bilo je torej drugo gnezdo.

Prijatelja sem pustil, kjer sva ravno stala, sam sem pa stopil na drugi rob doline. „Ko bode hotel jereb k meni in bode obračal vso pozornost name, ga bode te lahko streljali,“ sem poučil tovariša in se pripravljaj, da zapiskam. Še preden sem se oglasil, je pa zapel že zopet jereb tenko in slabotno, a ne daleč od Hrovata. Sredi speva se mu je pretrgalo, znamenje, da ni imel še črnega grla.

Nato sem zapiskal, kakor poje samica. Takoj se je oglasil drugi jereb. Tudi njegov glas je bil slaboten, a vendar je izdelal „vižo“, kakor pravimo. Zato sem zapiskal na samca nekoliko slabotno, da bi ne mislili mladi jerebi, da je kak star pretapač blizu in bi se ne zbal. Kar zagrmí pri mojem spremljevalcu strel. Čakam, a prijatelj Hrovat se ne oglasi. Zato grem k njemu. Dobim ga tam, kjer sem ga bil pustil pri odhodu. Sedel je kakor pribit, le malo kislo se je držal.

„No, kje je jereb?“

„Jereb?! Puška se mi je sprožila. Petelina sem hotel napeti, pa se mi je izmuznil. Tudi v trebuh sem jo dobil dobro.“

Pogledal sem ga postrani, hvaleč svojo srečo, da nisem dobil nobenega zrna v spomin. Najrajši bi bil pobral spremljevalcu puško in naboje kljub temu, da se je držal razžaljeno že zaradi mojih jeznih pogledov in mi je zatrjeval, da se pripeti enaka nesreča i starim lovcem. Kjer je pa ena sitnost ali nerodnost, je kmalu tudi druga.

Kraj, kjer sem računal gotovo na enega, če ne na dva jereba, sva morala zapustiti. Podala sva se proti Velikemu Gregorjencu. Spotoma sva spodila trope divjih golobov, ki so se pripravljali na potovanje. Streljala jih pa nisva, ker bi motila s tem jerebji lov. Tudi drozgov in kosov ni manjkalo. Vse je bilo zbrano in pripravljeno na pot.

Na Gregorjencu sem bil zapiskal že marsikateremu jerebu zadnjo pesem. Ker tovarišu nisem več zaupal in bi ne prišel rad ob večer, sem mu pokazal bukov štor, kamor naj sede, sam sem pa zlezal kakih 60 korakov od njega za bližnji rob. Po preteku dobrih pet minut zapiskam. Vse tiho. Ko se pa oglasim drugič, zaslišim za robom, kjer je sedel solovec: be-be-be— in zopet be, be . . . Gledam, napenjam oči in res se prikaže blizu kraja, kamor sem posadil gospoda Hrovata, skozi gosto grmičevje rjava lisa, ali samo za trenutek. Tudi glasovi so se vedno bolj in bolj oddaljevali. Če bi bil kdo drugi sedel na Hrovatovem mestu, bi bil pričakoval strela, tako pa sem mirno počakal, če se bode zmenil kak jereb za moje piskanje. Ko ni bilo nič, sem stopil do tovariša, radoveden, kaj mi bode povedal. Prijatelj je sedel mirno na tleh in mi začel živahno pripovedovati, da je videl noge velikega, rjavega psa, ki je lajal krog njega. Ko sem mu povedal, da je bil srnjak, me je neverjetno pogledal. Iz oči sem mu bral, da mi ne verjame, kar me je spravilo tako iz ravnotežja, da sem mu očitno razodel svoje začudenje, zakaj hodi na lov. V razburjenosti pa nisem izbiral besed, tako da sva zapustila Gregorjevec skregana. Pri mali oglarski bajti, kjer sva razvezala svoja nahrbtnika in se krepčala, pa sva se zopet pobotala. Hrovatu na čast moram povedati, da je izvrsten sportnik, a kot lovec nastopa samo še na lovskih plesih, kjer se mu ni bati, da bi mu povzročil puškin petelin trebušne bolečine in bi ga strašil kak rjav „pes.“



L I S T E K

Dr. P. B.:

Misleče živali.

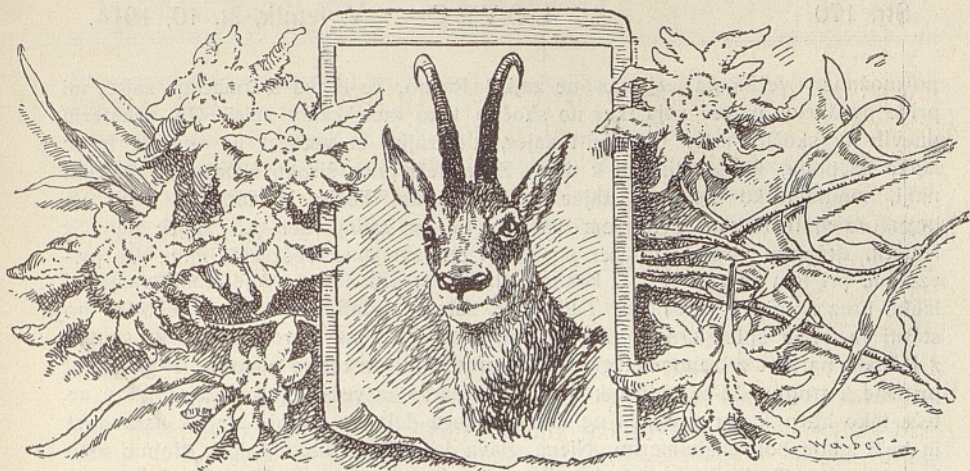
(Dalje.)

Telepatija je dandanes še zelo malo preiskana in določena. Njen obseg in njena moč sta še nerazumljiva in neomejena. Zato je umevno, da je opustil Maeterlinck svojo na telepatiji temelječo hipotezo o elberfeldskih konjih. Prišel je do prepričanja, da nam ne more razložiti omenjenega pojava, ampak da ga dela še bolj nejasnega in da je boljše, ako ga smatramo kratkomalo za čudovit in nerazjasnjen pojav. Ko je namreč zapisal na desko eno izmed imenovanih težkih matematičnih nalog, si ni bil v svesti, kako naj jo reši. Tudi drugim se ni godilo bolje. Potom telepatije bi si morali torej razlagati rešitev omenjenih nalog, ki so jo izvršili konji, le na ta način, da so Maeterlinck ali drugi obiskovalci Krallovih konj v svoji podzavesti rojeni matematiki. Na ta način bi pa samo predstavili omenjeni čudež iz duše konja v svojo, a ga nikakor ne razložili, ne glede na to, da poizkusi dr. Haenela in drugih naravnost nasprotujejo telepatični hipotezi.

Izmed drugih, ki so se pečali z vprašanjem elberfeldskih konj, si jih je razlagalo največ ta pojav na podlagi kake goljufije, n. pr. z znaki vida ali sluha, z narekovanjem odgovorov potom električnega toka itd. Že omenjeni Pfungst je izkušal dokazati, da zavise odgovori konj od neopaznih in najbrže podzavestnih krenenj vpraševalca. Vsa ta domnevanja so pa brez opore, ker odgovarjajo konji tudi v popolni temi, pri zakritih glavah in ob gospodarjevi odsotnosti. Vrhutega je pridni Berto popolnoma slep. Ne preostaja nam torej drugega, kakor da pripoznamo elberfeldskim konjem kratkomalo skoro človeško inteligenco ali pa si pomagamo z neko še popolnoma temno teorijo, ki jo imenujemo medijumistično ali subliminalno. Na vsak način pa moramo pripoznati, da imamo opraviti z nekim misterijem, ki je v zvezi z največjimi, kar nas jih teži. Problem elberfeldskih konj je namreč tak, da prime ob njegovem študiju človeka naravnost strah. Ta misterij prihaja iz točke, kjer smo neznano najmanj pričakovali, namreč od bitij, s katerimi je živel človek od nekdaj in za katere je bil prepričan, da jih pozna kot svojo dlan, saj si je bil izbral izmed njih najbolj nadarjene in jih preizkušal na vse strani, tako da si je ustvaril o njih navidezno neizpodbitne nazore. Tako n. pr. je ugotovil, da ima konj čudovit spomin, da ima zmisel za smer in da razume nekatera znamenja in besede. Od opic vemo, da morejo posnemati veliko število naših krenenj, da pa ne umejo njihovega pomena. O psu, ki živi že

tisočletja v naši neposredni bližini kot naš tovariš, sodelavec in prijatelj, smo prepričani, da se zasveti včasih v njegovih očeh razum, ki je zelo malo oddaljen od našega, dasi ni te meje še noben pes prekorail. Tudi svet žuželk je poln čudovitosti. Ima svoje arhitekte, matematike, mehanike, inženirje, tkalce, fizike, kemike, kirurge itd. Toda ta svet je za nas s sedmimi pečati zapečaten knjiga, za katero ne veljajo niti osnovni zakoni našega bitja, in doslej se nam ni posrečilo, prekopati se do razumevanja inteligence žuželk. Kljub temu pa smo si napravili o vsem svojo sodbo in bili tudi trdno prepričani, da drži, dokler se ni pojavil človek, ki je omajal vse naše gotovosti. Tisočletja so pretekla do njegovega nastopa, ki pa vendar ni z novodobno znanostjo v nikaki zvezi. Pravzaprav se moramo čuditi, da se ni že prej pojavil kak Krall, ki bi bil občeval prijateljsko z bitji, ki so nam veliko bolj sorodna, kakor smo mislili, in bi bil trdno prepričan o njihovi inteligenci, kakor veruje naš Krall, da delujejo njegovi konji edino s svojo duševno močjo in da razumejo, kar jim govorimo ali kar pripovedujejo sami, t. j. da delujejo njihovih možgani in njihova volja kakor pri človeku.

Metoda, po kateri sta nam odkrila Osten in Krall omenjeni misterij, je zelo naivna. Izhajajoč od prepričanja, da je konj neveden, pa nadarjen otrok, ravnata ž njim kakor dober vzgojitelj s pet- ali šestletnim otrokom. Najprej postavita pred učenca par stožcev, jih preštejeta in pustita, da jih prešteje konj, t. j. tega kopito vzdigujeta in spuščata na tla. Tako dobi konj prve predstave o številih. Potem prideneta eden ali dva stožca in rečeta n. pr.: trije stožci in dva stožca je pet stožcev. Tako se pričenja razlaga seštevavanja in obratnim potom ona odštevanja, končno množenja, deljenja itd. Izprva je pouk zelo utrudljiv in zahteva neizmerno potrpežljivost. V tem pa obstoja tudi vsa skrivnost čudežnega pojava. Kakor hitro preženemo prvo temoto, gre zelo naglo naprej. Najbolj čudno je to, da začne konj naenkrat razumevati, kaj hočemo od njega. To je prvo svitanje nepričakovane inteligence. Dasi moremo težko verjeti, vendar stoji pribito, da se obnaša žival v gotovih trenutkih, kakor da bi razumela človeški jezik, akoravno se ne javlja ta notranji preobrat z nobenim vidnim znamenjem. To je še razumljivo, da razume konj par besed, ki določujejo njegovo življenjsko pot, a da razume naenkrat kopo besed, ki so pravzaprav zanj brez pomena, da računi s števili, ki so celo za človeka temne abstrakcije, da obrača svojo pozornost na določene stvari in okolnosti, ki so mu tuje in mu bodo tudi ostale, skratka, da zapusti ozki krog svojega mišljenja, ki sta mu ga določevala kakor vsem nečloveškim bitjem lakota in strah, to dejstvo ovrže lahko temelje naše življenjske filozofije. S tem zadnjim stopa namreč konj v široki krog idej, medtem



Iz lovskega oprtnika.

Jesen je tu. Za lovca najlepši čas, ki prinese nekateremu dosti, vsakemu pa nekaj lovskega veselja. Ne rečem, da ni lepa tudi pomlad, čas vstajenja in novega življenja, a lovcem je najbolj pri srcu jesen, ker je tedaj lov v cvetju. Dasi diha v naravi vonj — smrti, hrepenimo vendar lovci po jeseni, času žetve in obilnih darov. Ko piha hladen veter čez prazno polje, uživa lovec najprijetnejše dneve. A tudi poseben čar leži v naravi v dneh, ko pada z drevja porumenelo listje in ga podi veter na vse strani, ko je vendar želelo miru.

Pazljiva divjačina vidi, da izginjajo skrivališča in zavetja, in spoznava, da se bližajo resnejši dnevi. Otožno, žalostno je ob nekaterih dneh, ko prepregajo nebo oblaki. A tudi drugačne dneve nam prinese jesen: jasno blešči na modrem nebu solnce, ki je pregnalo jutranjo meglo. Gozd, polje in travniki, na katere je padla slana, blešče in se leskečejo v nešteto biserih. Loviti ob takšnih dnevih, je velik užitek. Nobene vročine ne čuti človek, le čisti, sveži zrak mu boža lica. Tiho in mirno je v gozdu; pevci so že davno zvezali popotne culice. Samo sinice ščebetajo nemirno od drevesa do drevesa, medtem ko se sliši zvonjenje brakov.

Jerebice so postale previdne in plahe. Lovci tožijo vedno bolj, da ne drže. Če ne najdejo več dosti zavetja na njivah, v grmičevju ali v travi in so vrhutega še oplašene od streljanja, se vzdignejo na tako daljo, da ni misliti na streljanje. Čim večja je kita, tem prej zleti. Sfrče pa tako spretno, da ne sme biti slab strelec, kdor jih hoče nastreliti polne zadrge. Tu in tam se združita dve kiti v eno. Taka, številno močna kita je navadno nemirna, se izpreletuje po lovišču in odleti tudi drugam. Danes jo najdeš, čez nekaj dni pa jo iščeš zaman.

Zajca ni sedaj težko najti. Ob pričetku lova so bile na polju večjidel zajke, ki so pred kratkim dojile ali pa so bile še breje, in pa mladiči. Stari zajec si je namreč poiskal ležišče v gostem grmovju, kjer ga ni nič motilo. Zdaj pa je izginil mir tudi tam, ker ga moti z drevja padajoče listje. Zato se zajec rad pomakne na polje. Marsikateri starec pa, ki se je naveličal z leti potepuškega življenja, se je preselil že prej stalno v notranjost večjih gozdov, kjer živi puščavniško življenje.

Veliko sovražnikov ima zajec, ta galantni ponočnjak. Edina obramba so mu urne noge. Zato gledamo po strani lovca, ki se drzne, streljati zajca na ležišču, in mu ni mar skrb za varstvo zajcev in njihovo razmnožitev. K tej pripomore mnogo pravo razmerje med zajkami in zajci. Slabo je, če pobijem preveč zajk, da se podi potem spomladi za eno zajko pet ali osem zajcev. A kako naj postrelim

po možnosti večinoma zajce in ne zajk? Ravno, če iščem s frmačem zajce, mi pride pred cev največ zajk, ker ne skočijo tako rade kakor zajci. Ob nekaterih dnevih ne skočita sicer rada niti zajec, niti zajka in večkrat ju opazuje lovec lahko na polju, ko se stiskata k tlom. Zajka leži prav široko z navzdol visečimi uhlji, medtem ko se drži zajec bolj strumno. Težje je razločiti spol na begu. Gledati moram predvsem na rep in na zadnji del. Ko skoči zajec z ležišča, drži rep visoko in sicer po strani ter zamahne večkrat z njim. Če privzdigne pri tem še zadnji del, kakor bi hotel izraziti lovcu svoje zaničevanje, si lahko brez skrbi, da je samec. Tudi nese samec zadnji del večkrat nekoliko po strani in briše sploh urneje kakor zajka. I ta zamahne morda pri prvih skokih z ležišča parkrat z repom in ga drži morda tudi nekoliko visoko, a ga takoj pritisne k truplu, da se vidi kakor da bi imela zajka večji rep kot zajec. Prva ne teče tako hitro kakor drugi in ne drži zadnjega dela po strani, ampak naravnost in beži sploh bolj enakomerno. Njena glava je večja, truplo daljše, trebuh nižji kot pri zajcu. Treba je vsekakor velike izurjenosti v opazovanju, da razloči lovec zajka od zajke v kratkem času, ki je ugoden za strel, in prizanese tako zajkam.

Znano je, kako hitro skoči zajec, ko se bliža lov h koncu, menda zato, ker mu uhajajo misli že na ljubezen. Zajka drži tudi ta čas bolj. Zato konča dober lovec zajčji lov z decembrom.

F. L.

Golobi pismonoši. V krogih interesentov se množe vedno bolj pritožbe, da trpi gojitev golobov pismonošev zelo vsled tega, ker jih nekateri še vedno streljajo. Zato opozarjamo naše bralce, da se štejejo golobi pismonoši med domače golobe in da jih moramo smatrati za krotke ali ukročene živali v zmislu § 384. o. d. z., da torej niso predmet proste lovi. Kdor jih zasleduje, lovi, pobija, strelja i. t. d., se ne kaznuje po določbah lovsko-varstvenega zakona, ampak po tozadevnih določbah kaz. zakona (§ 171, 201 c, 185, 460, 464, 468).

Srnjak in piščal. Da zmeša tudi opreznemu srnjaku ljubezen možgane, nam kaže naslednji resnični dogodek. Nekega poletnega dne sem šel klicat srnjake. Komaj sem se oddaljil kakih sto korakov od gozdarske hiše, mi pride na misel, da so rabili piščal moji sinovi ter da gotovo nima več pravega glasu. Začel sem jo preizkušati in takoj sem se prepričal, da so mi jo previli, ker je bil njen glas še najbolj podoben glasu hripave sove. Medtem ko sem uglaševal piščalko, sem se počasi približal gozdu. Še vedno se ni ujemal glas. Naenkrat pa začujem brum . . . brum . . . brum — in močen srnjak je stal komaj 15 korakov pred menoj. Potegnil sem hitro puško z rame in poslal dva strela za srnjakom, ki je bil v hipu spoznal, kdo ga je bil klical, in jo je hotel po bliskovo odkuriti. Toda bilo je prepozno, kajti krogla ga je dohitela in vrgla na tla.

M. H.

Udomačen srnjak. Vsakemu je znano, da se udomačijo srne čisto lahko, ako jih prinesemo mlade k hiši. Srnica ostane hiši dalje časa zvesta kot srnjak, ki postane zelo hudoben, kakor hitro dobi rožičke. Svojemu predstojniku sem bil prinesel popolnoma mladega srnjačka, katerega je bila izgubila mati. S sesalom smo ga vzgojili. Ko je nekoliko porasel, je sledil predstojnikovi soprogi na vsak korak. V drugem letu je dobil lepe roge. Ker ni pustil odslej vsega pri miru, je moral romati v prostran, zagrajen vrt. Tu je uganjal take burke, da je bilo ob plotu mnogokrat zbranih polno radovednih gledalcev, osobito otrok. Komaj je opazil srnjak, da ga kdo ogleduje, takoj je pritekel k plotu ter jel suvati s svojim rogovjem. To je ugajalo odraslim in nedoraslim tako, da so ga začeli dražiti. Na posledice takega počenjanja ni seveda nikdo mislil. Srnjak je postajal vsled tega vedno zlobnejši, da ni bil več nikdo varen pred njim, ako je prišel na vrt. Neštetokrat se je pri Jokala z vrta služkinja ter tiščala razparana krila skupaj.

Ravnotako je moral hlapec hitro odnesti svoje krače, ako ni hotel imeti lukenj v hlačah. Ob času košnje je šel neki kosec na vrt, da bi pokosil travo. Bilo je še zarana. Zato je mislil, da srnjak še počiva. Toda komaj je prestopil vrt, že se mu je zaletel rogovilež v hrbet ter ga nemilo položil na tla. Koscu ni preostajalo drugega, kot da se je branil s tem, kar je imel v roki, namreč s koso. Ubogi srnjaček je ponovil svoj napad in moral obstati s prerezano kito na zadnji nogi na mestu. Sicer je ozdravel, toda pogum ga je minul in ljudi je pustil odslej pri miru. Vzgojil sem že več zapuščenih srnic. Srnjak mi je v drugem, odnosno tretjem letu za časa paritve vedno ušel in se ni več vrnil, medtem ko so mi ostale srnice. Svetujem pa vsakemu, kdor bi si hotel odgojiti srnjaka, da ga zapre takoj v ograjen prostor, ker bi moral plačati sicer preveč za bolečine. *M. H.*

Zakupnik lovišča občine Raka na Dolenjskem ima v svoji sobi razen množice zelo zanimivega rogovja srnjakov i precej nagačenih živali. Med temi se nahaja tudi jazbec, ki je zašel v imenovano zbirko na sledeči način: Nekega večera je šel omenjeni zakupnik čakati srnjaka na travo. Toda namesto pričakovanega srnjaka se je prikazal nenadoma stric jazbec. Brez premišljevanja je užgal lovec po njem. Razdalja med njim in samotarjem je bila docela primerna, torej je moral strel smrtno zadeti. Kdo pa popiše iznenadenje lovca, ki je našel namesto jazbeca le nekaj dlake in mlako krvi! Gosto grmičevje je bilo tudi nekaj krivo. Tudi upanje, da ne bode ležal jazbec daleč proč, je bilo prazno, kajti pod ogromno skalo v bližini je bila jazbina, v katero se je zatekel jazbec. Na kopanje ni bilo misliti, zato je zabil lovec vse izhode s kamenjem, pred glavnega pa je postavil železje. Pripomnim še, da se je nahajal na nasprotni strani skale manjši rov, kamor so radi zahajali dehorji. Ker pa ta ni mogel priti pri jazbecu v poštev, je pustil lovec ta mali rov nezamašen, pri njem pa majhen skopec, ki je ga bil že prej tja nastavlil. Dan za dnevom je hodil zakupnik ogledovat jazbino, toda vedno zaman. Že je mislil, da je obračunal jazbec s posvetnimi stvarmi v nedostopnem rovu, kar se je podal nekega večera na strmo rebro, vzpenjajoče se v bližini rova, da bi počakal srnjaka. Nekaj časa je že preganjal sitne komarje, ko začuje nenadoma za rebrom šum in čuden ropot, ki je prihajal vedno bliže. Kmalu je pokazal jazbec svojo belo liso vprek klanca. Bila sta si z lovцем sicer še precej narazen, toda ustrelil je le, zanašajoč se na svojo izbornó puško. Komaj se je poglel jek strela, se je tudi že prikobalil jazbec vprek rebri lovcu pred noge. Precej ga je spoznal za starega znanca, kajti razen starih ran je imel še privesek, in sicer mali skopček, ki je bil nastavljen dehorju. Kako pa se je prekopal jazbec kljub temu, da je bil ranjen, pod ogromno skalo iz svojega rova skozi mali, na drugi strani ležeči rov, to je uganka. *M. H.*

Donesek k poglavju o mislečih živalih. Članek, ki ga priobčuje „Lovec“ o mislečih živalih, mi daje povod, priobčiti dogodek, ki kaže, da nekatere živali ne mislijo samo, temveč tudi sklepajo in — kakor v tem slučaju — celo logično sklepajo, pač le vsled prirojene jim inteligence.

Pred kakimi dvajsetimi leti sem imel malega psička, zmes podganarja in jazbecarja. Klicali smo ga za Murčka. Žival je bila črne, svetle dlake z rumeno-rjavimi lisami na prsih in na spodnjem životu ter z ravno takimi krožci okoli oči. Sicer je bil Murček velik priliznjeneč, a ne vsiljiv, poleg pa dober stražnik. Kadar se je nas kdo vozil kam z vozom, ga je vzel s seboj in Murček je zadovoljno sedel ob nogah, ogledujoč si okolico sedaj na eni, sedaj na drugi strani.

Meseca julija je bilo. Moja soproga se je odpravljala na Rogaško Slatino in jaz sem jo spremljal. Dam zapreči k brzovlaku o poldvanajstih. Ko sva sedala s

soprogo na voz, je bil seveda tudi Murček poleg. Na kolodvoru ga oddam kočijažu, ki ga vzame k sebi v naročje, in se odpelje z njim domov.

Stoječ ob odprtih vratih železniškega voza, opazim naenkrat prav pred odhodom vlaka vsega upehanega Murčka, živahno sledečega po tleh in prihajajočega na ta način naravnost proti mojemu kupeju. Očividno je žival, ko jo je dal kočijaž doma na tla, takoj ubrala pot nazaj na kolodvor. Prišedši do mojega kupeja, skoči, veselo z repom migajoč, takoj vanj. Že sem skoro mislil, vzeti psa s sabo, toda končno sem si dejal: „Ako je našel pot na kolodvor, jo najde tudi domov“ — in dal sem ga sprevodniku, ki je prišel vrata zapirat, naj ga postavi na tla. Cepetaje z nogami, odpade Murček nosilcu, medtem ko se vlak odpelje.

S soprogo sva se po poti in na Slatini večkrat spominjala Murčka ter se povpraševala, je-li našel pot domov ali ne. Mene je začela peči vest, da ga nisem vzel s seboj, češ da je lahko zašel pod kak vlak in bil povožen. Tretji dan dobim od doma pismo, da ni bilo Murčka domov. Sedaj sem bil prepričan, da se je ponესrečila uboga, zvesta žival. Kako pa se začudim, ko pridem peti dan nato domov in najdem naznanilo mestnega magistrata, da je moj pes — številka ta in ta — v kolodvorski gostilnici v Borovnici, kamor naj pošljem ponj. Dan nato je bil Murček zopet doma ves vesel in srečen.

A kako je prišel v Borovnico? Moja poizvedovanja na kolodvoru so imela ta-le zelo zanimiv uspeh:

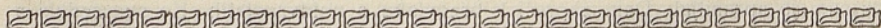
Ko se je odpeljal brzovlak, so videli Murčka tekati po kolodvorskem peronu sem tja. Videč, da vstopajo ljudje v gorenjski vlak, se je podal tudi on tja ter je skušal priti vanj. Skočil je v več kupejev, a povsod so ga potniki izbrali vun. Vlak se je odpeljal, a Murček je ostal na kolodvoru. Kar je poizkušal pri gorenjskem vlaku, to je poizkušal prav do odhoda dolenskega vlaka tudi pri tem — z istim neuspehom. A žival še ni obupala! Ostala je na kolodvoru. Nosilci so videli v svojo veliko zabavo Murčka še pri tržaškem poštnem vlaku; potem jim je pa izginil sled. Našel se je šele v kolodvorski gostilnici v Borovnici, kjer so pravili, da jim je povedal sprevodnik, ki je izročil psa gostilniški uslužbenki, da je zlezal Murček v Ljubljani v oddelek tretjega razreda, kjer so mu ga pokazali potniki. Nagnal ga je iz kupeja, a se je zelo začudil, ko je našel psa med vožnjo v drugem vozu — tudi tretjega razreda. Potniki so mu pravili, da je prilezel, ko se je začel vlak pomikati naprej, izpod klopi. Ker ga ni videl nikdo skočiti v kupe, so sodili, da je prišel vanj, ko je bil še prazen, ter se stisnil pod klop.

Ali ni ta zgodba dokaz, da je Murček res mislil? In ali ni dalje tudi dokaz, da je sklepal? Videč, da se je odpeljal njegov gospodar z vlakom, je vedel, da more priti le z vlakom za njim. Videč pa tudi, da ga odrivajo iz vseh vlakov, je sklenil, zlesti v prazen vozni oddelek ter se skriti vsaj za tako dolgo, da se zapro vrata in mine nevarnost, da ga kdo zopet vun vrže.

Kak neovržen dokaz za nenavadno, občudovanja vredno inteligenco!

Ivan Hribar.

Avstrijska lovska knjiga. Z Najvišjim sklepom Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva cesarja Frana Josipa I. z dne 1. junija t. l. je bilo sprejeto od „Proste zveze v varstvo lova“ izdano delo „Jägerehre und Waidmannspflicht“ v c. in kr. družinsko fidejkomisno knjižnico. Obenem se je izrekla omenjenemu društvu Najvišja zahvala.



Fr. Ševčik, puškar,

Ljubljana,

Židovska ulica št. 8.



Velika zaloga pušk in samokresov lastnega izdelka in najnovejšega sistema kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno priporočam svoje širom znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik. **Novo!** Avtomatične Browning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom. Avtomatične Browning- in Steyr-pistolet. **Velika zaloga vseh lovskih potrebščin** po najnižji ceni. Popravila in naročila izvršujem točno in zanesljivo.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

Svoje cenjene odjemalce prosim vljudno, da izvolijo pri naročilih patron natančno označiti kaliber puške, št. šiber in pa, ali žele navadni ali brezdimni smodnik.

Pozor g. lovci!

Za nagačenje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA,

V LJUBLJANI, Tržaška cesta št. 22.

Fina, strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. — Na željo odnašam in donašam tudi sam domov. — Naročilo z dopisnico zadostuje.

Kavarna Evropa

v Ljubljani, Dunajska cesta,

je shajališče članov „Slovenskega

lovskega društva“.

Konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica 9,

priporoča lovcem svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblačil.

I. KETTE, Ljubljana,

Franca Jožefa cesta št. 3

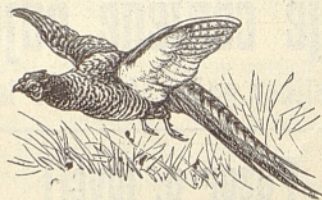
Specijalna trgovina klobukov, čepic, kravat,
perila, sploh vseh modnih in športnih predmetov.

Vsakovrstne potrebščine za lovce.

Žive

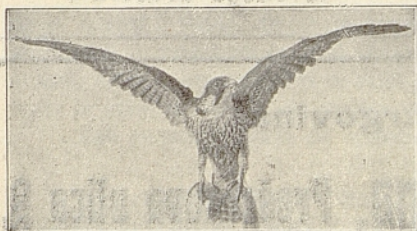
jelene, srne, zajce, kunce,
fazane, jerebice kakor tudi
vse vrste druge divjačine

prodaja v svrhu osveženja krvi



Edvard Mayer v Dunajskem Novem mestu, Schneeberggasse 10.

Zlasti opozarja na nasadna jajca vsakovrstne perutnine. — Za živ
prihod divjačine in za svežost jajc jamči. — Cene nizke.



Prvovrstna tvrdka. — Cene nizke.
Mnogo odlik. priznanj.

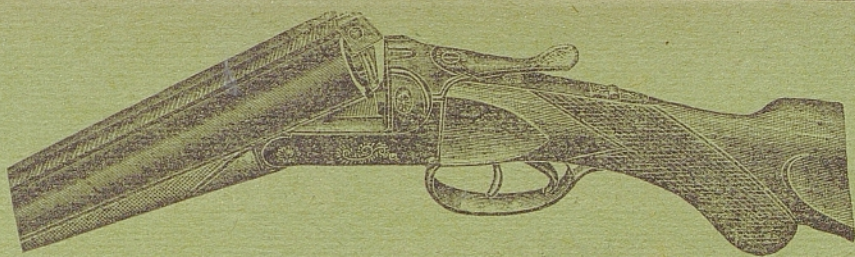
V. HERFORT,

zoolog. preparator,

LJUBLJANA,

Vrazov trg 1 — Sv. Petra nasip 71,
se priporoča za prepariranje vseh
vrst živali, montiranje rogov, izdelo-
: vanje vseh vrst kož za preproge. :





F. K. KAISER, puškar v LJUBLJANI, Šelenburgova ulica 6,

priporoča svoje puške, samokrese, avtomatične pištole in lovske priprave. Popravila po nizki ceni. Topič „Salut“.

Umetni ogenj.

Pišite po novi cenik!

C. kr. prodaja smodnika.

JOSIP ROJINA, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3

Krojaški modni salon za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstne športne in lovske obleke ter lovske uniforme.

V zalogi ima vedno najnovejše blago prvovrstnih tvornic.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.



Tiskarna in litografija

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

se priporoča v izvršitev vsakovrstnih v
to stroko spadajočih del.

Vinska trgovina PETRA STEPICA v Šiški priporoča svojo veliko zalogo vina najboljše kakovosti po nizkih cenah.

Vino razpošilja v lastnih
: sodih na vse postaje. :

Kmetska posojilnica ljubljske okolice v Ljubljani,

r. z. z n. z.

obrestuje hranilne
vloge po

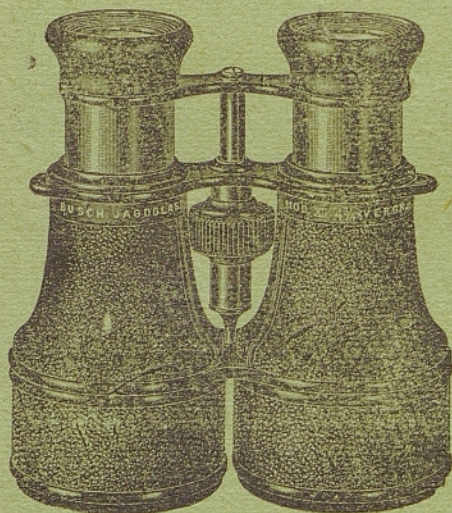
4 $\frac{3}{4}$ 0/0

brez odbitka rent-
nega davka.

Sprejema vloge na **tekoči račun** s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Rezervni zaklad: nad pol milijona kron.

Hranilne vloge: dvajset milijonov kron.



Cena 80 kron.

Novost!   **Novost!**

Pozor gg. lovci!

**Najnovejši in najizbornejši daljno-
gled sedanjosti je**

Busch-ov

daljnogled mod. XII,

katerega si naj nabavi vsak lovec. Omenjeni
daljnogled vsebuje vse optične vrline v najvišji
meri in je osobito za lov in šport zaradi svoje
izvanredno velike svetlobne moči neprekosljiv
in kot nočno steklo naravnost očarujoč.

Povečanje	4 $\frac{3}{4}$ krat.
Vidno polje v razdalji 1000 m	105 metrov.
Objektivski prerez	53 mm,
Svetlobna moč	132
Teža	450 gramov.

Specijalist za očale in nanosnike. Velika zaloga toplomerov, barometrov, mer za višino,
kompasov, daljnogledov: Zeiss, Busch, Goerz — Ceniki brezplačno! — Bogata zaloga
ur, zlatnine in srebrnine. — Tovarniška zaloga gramofonov in plošč.

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana, **Stari trg**
št. 9.